

Notlar | Briefs

No.2012-4

Bazı İnovasyon ve Bilgi Ekonomisi Performans Ölçümlerinde Türkiye'nin Konumu

Enver Selçuk Karaata¹

Özet:

Avrupa Birliği (AB), INSEAD², the Economist Intelligence Unit³ tarafından yapılan çalışmalar inovasyon performansını ölçerken ve bu ölçüm sonucunda ülkelere dair sıralama yaparken, Dünya Bankası; inovasyonu da bir girdi olarak kabul eden *bilgi ekonomisi* kavramı bünyesinde ülkelerin performanslarını analiz etmekte ve bir sıralama ortaya koymaktadır. AB tarafından hesaplanan İnovasyon Skor Tahtası adlı çalışmaya göre, AB 27'ye ek olarak dikkate alınan 7 ülke arasında Türkiye son sırada bulunmaktadır. Ancak performans ölçümünde dikkate alınan göstergelerin büyüme oranlarında ise Türkiye AB 27 ortalamasının üzerindedir. INSEAD tarafından yapılan 2011 tarihli ölçüm çalışmasına göre Türkiye 125 ülke arasında 65. sırayı almaktadır. İnovasyon için gerekli girdiler ve çıktılar olmak üzere iki temele dayanan INSEAD inovasyon endeksinde Türkiye çıktılarda, girdilerle karşılaştırıldığında hatırı sayılır ölçüde daha iyi performans göstermektedir. Bu çalışma için dikkate alınan en eski tarihli rapor 2009 yılında yayımlanan the Economist Intelligence Unit'e aittir. Kurum, yaptığı çalışmada 82 ülkenin verilerini kullanmakta, bu ülkeler arasında inovasyon performansında Türkiye 52. sırayı almaktadır. İnovasyonun kapsama alanında daha geniş bileşenleri barındıran bilgi ekonomisi performansı açısından bir sıralama Dünya Bankası tarafından gerçekleştirilmektedir. 2012 yılı için yayımlanan veritabanındaki değerlendirmeye göre Türkiye 142 ülke arasında 69. sıraya sahiptir. Bu konum 2000 yılındaki sıralamanın altındadır.

¹ Tüsiad-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu, **e-mail:** karaata@sabanciuniv.edu

² Fransa'da yerleşik bir yüksek öğrenim kurumudur.

³ İngiltere'de yayımlanan The Economist dergisine bağlı, ağırlıklı araştırma çalışmaları yapan bir kurumdur.

Abstract:

EU, INSEAD and the Economist Intelligence Unit, in line with their own adapted methodologies, measure the innovation performance of some selected countries. Further, the World Bank provides a comparison on the basis of knowledge economy' four pillars, and ranks countries in accordance with the performance indicators set along with those pillars, including innovation dimension. According to the EU Innovation Scoreboard results, among 27 EU member countries and 7 non-member EU countries, Turkey is graded last. However, when the growth rates are taken into account, Turkey's innovation performance has been on an upward movement, growing more than EU 27 average. INSEAD innovation index positions Turkey as 65th among 125 countries in line with the results obtainable at 2011 report. INSEAD applies two sub-indices, which are designed as input index and output index, to estimate the ultimate innovation performance index. Turkey better performs at output index. The most up-dated version of the Economist Intelligence Unit's Most Innovative Countries report belongs to 2009. Among 82 countries analyzed for this report, Turkey is sorted at 52nd place. World Bank's Knowledge Economy Index is composed of more than 100 criterions, and Turkey is enumerated 69th among 142 countries. 2012 results imply that Turkey lost ground when compared with the year 2000.

Giriş

Bu çalışmada Avrupa Birliği (AB), INSEAD, the Economist Intelligence Unit ve Dünya Bankası tarafından yapılan inovasyon ve bilgi ekonomisi performansı ölçümlerinde Türkiye'nin konumu değerlendirilmektedir. Rekabet Forumu tarafından yayımlanan "İnovasyon Ölçümünde Yeni Arayışlar, No 2012-1" başlıklı çalışmada adı geçen kurumların performans değerlendirmelerinde kullandıkları teknikler özetlenmişti. Bu çalışmada ise, her bir kurumun uyguladığı teknik kapsamında ülkeler arasında yaptığı sıralamada Türkiye'nin konumu hakkında bilgi verilmektedir.

1. AB İnovasyon Birliği Skor Tahtası 2011 Raporu ve Türkiye'nin Performansı

AB tarafından hazırlanan inovasyon performansını irdeleyen raporda sadece Birliğe üye ülkelerin değil, Birliğe üye olmayan 7 ülkenin inovasyon performansının karşılaştırılması mümkündür. Bu 7 ülke arasında İsviçre 'inovasyon liderleri' arasında bulunurken, İzlanda inovasyonda 'takipçi ülke' konumunda, Hırvatistan, Norveç ve Sırbistan ise 'ölçülü düzeyde' inovasyon yapan ülkeler arasında gösterilmektedir. Makedonya ve Türkiye ise 'orta halli-iddiasız düzeydeki' yenilikçi ülkeler arasında sınıflandırılmaktadır.

Türkiye, karşılaştırma kapsamında bulunan Birlik üyesi olan ve olmayan ülkelerin ortalamalarının altında bir performans sergilemektedir. Hesaplamalara göre Türkiye'nin görece güçlü olduğu alanlar arasında; *açık, mükemmel ve cazip araştırma sistemleri, finansman ve destekler, inovasyon yapan kurumlar ve ekonomik etkileri* sıralanmaktadır. İnovasyon performansında görece zayıf alanlar ise; *insan kaynakları, firmaların yatırımları ve fikri varlıklar* şeklinde belirtilmektedir.

İnovasyon skor tahtası-karnesi, ülkelerin buldukları konuma ilişkin belirli bir değer hesaplamakta, ayrıca büyüme oranlarını da ortaya koymaktadır. Türkiye, büyüme oranları dikkate alındığında sergilediği yüksek oranda büyüme performansını; en çok atıf alan bilimsel yayınlarda, işletmelerin Ar-Ge harcamalarında ve Topluluk ticari markalarında (community trademark) göstermektedir. Topluluk tasarımları kaleminde güçlü bir düşüş izlendiği aktarılmış, insan kaynakları, açık, mükemmel ve cazip araştırma sistemleri, finansman ve

destekler ve firmaların yatırımları kalemlerinde ise ortalamanın üzerinde bir büyüme performansı sergilendiği vurgulanmaktadır (EU, 2012). Özet inovasyon endeksi zaman serisi ve 2007 ile 2011 yılları arasında Türkiye'nin aldığı endeks değerleri aşağıdaki tabloda bulunmaktadır.

Tablo 1: Türkiye'nin ve AB'nin Endeks Değerleri

	2007	2008	2009	2010	2011
AB 27	0.517	0.526	0.526	0.533	0.539
Türkiye	0.181	0.191	0.200	0.208	0.213

Kaynak: EU Innovation Union Scoreboard 2011, European Commission 2012

Tablo 2: AB İnovasyon Skor Tahtasında Mevcut Değerler ve Büyüme Oranları

GÖSTERGELER	AB 27 Skor	AB 27 Büyüme %	TR Skor	TR Büyüme %
Ortam sağlayıcılar				
İnsan kaynakları				
1.1.1. 1000 kişi başına 25-34 yaş arasında yeni doktora mezunu	1.5	2.8	0.3	10.7
1.1.2. 30-34 yaş arasında üçüncü eğitimi bitirenlerin toplam nüfus içindeki payı	33.6	3.8	15.5	6.8
1.1.3. 20-24 yaşları arasında liseye devam edenlerin oranı	79	0.4	51.1	0
Açık, mükemmel ve cazip araştırma sistemleri				
1.2.1. milyon kişi başına uluslar arası bilimsel ortak yazarlı yayınlar	301	6.0	64	9.6
1.2.2. dünya çapında en yüksek %10'luk dilime giren en fazla atıf alan yayınların ilgili ülkelerin toplam yayınları içindeki yüzdesi	10.73	2.1	6.51	14.6
Finansman ve destekler				
1.3.1. GSYİH'nin yüzdesi olarak kamu Ar-Ge harcamaları	0.76	4	0.51	9.1
1.3.2. risk sermayesi fonlarının GSYİH'ye oranı	0.095	-6.3	Veri yok	Veri yok

Firma faaliyetleri				
Firma yatırımları				
2.1.1. GSYİH'nin yüzdesi olarak işletmelerin Ar-Ge harcamaları	1.23	1.3	0.34	12.8
2.1.2. Ar-Ge olmayan inovasyon harcamalarının satışlar içindeki yüzdesi	0.71	-2.6	0.16	0
Bağlantılar ve girişimcilik				
2.2.1. kendi içinde inovasyon yapan KOBİ'lerin toplam KOBİ'ler içindeki payı	30.31	-1.3	28.18	0
2.2.2. diğerleriyle işbirliği yapan yenilikçi KOBİ'lerin toplam KOBİ'ler içindeki payı	11.16	5.5	5.28	0
2.2.3. milyon kişi başına düşen kamu-özel sektör ortak yayınları	36.2	1.1	1.7	4.8
Fikri varlıklar				
2.3.1. her bir milyar GSYİH başına PCT patent başvuruları (Satın Alma Gücü Paritesi-SGP euro)	3.78	-0.8	0.72	8.8
2.3.2. iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması; sağlık gibi toplumsal sorunların çözümünde PCT patent başvuruları (SGP euro)	0.64	0.5	0.04	8.6
2.3.3. Topluluk marka tescil belgeleri her bir milyar GSYİH için (SGP euro)	5.59	8.0	0.35	13.8
2.3.4. Topluluk tasarımları her bir milyar GSYİH için (SGP euro)	4.77	1.1	0.36	-6.2
Çıktılar				
Yenilikçiler				
i. ürün ve süreç inovasyonu yapan KOBİ'lerin toplam KOBİ'ler içindeki yüzdesi	34.18	-0.7	29.52	0
ii. pazarlama ve organizasyon inovasyonu yapan KOBİ'lerin toplam KOBİ'ler içindeki yüzdesi	39.09	0.6	50.31	0

Ekonomik etkiler				
3.2.1. imalat ve hizmetler içinde bilgi yoğun faaliyetlerde bulunan kurumlarda bulunan işgücünün toplam işgücündeki payı	13.50	0.6	4.80	0
3.2.2. orta ve ileri teknoloji ürün ihracatının toplam ürün ihracı içindeki payı	48.23	0.2	38.61	-0.6
3.2.3. bilgi yoğun hizmet ihracının toplam hizmet ihracı içindeki payı	48.13	0.5	18.83	6.9
3.2.4. piyasa ve firma için yeni olan yeniliklerin satışının toplam satış hacmi içindeki payı	13.26	-1.2	12.69	0
3.2.5. dışarıdan gelen lisans ve patent gelirlerinin GSYİH içindeki yüzdesi	0.51	2.9	1.17	0

Kaynak: EU Innovation Union Scoreboard 2011, European Commission 2012

2. INSEAD Raporunda Türkiye'nin Konumu

“İnovasyon Potansiyelinin ve Sonuçlarının Ölçülmesi: En İyi Performans Gösteren Ülkeler 2011” başlıklı INSEAD raporu, ülkelerin inovasyon kapasiteleri ve başarıları hakkında fikir vermektedir. Bu çalışmada inovasyon kapasitesini ve inovasyon performansında başarıyı sayısal bir değere dönüştürmek amacıyla küresel inovasyon endeksi hesaplanmaktadır. Küresel inovasyon endeksi iki adet alt endeks üzerine inşa edilmiştir. İki alt endeks çeşitli bileşenlere dayanmakta; bu bileşenlerin bir bölümü girdilerden, diğer bölümü de çıktılardan oluşacak biçimde yapılanmaktadır. Girdiler 5 adettir ve şu şekilde sıralanmaktadır: a) Kurumlar, kurumsal yapılanmalar ve düzenlemeler⁴, b) İnsan kaynağı ve araştırma, c) Altyapı, d) Piyasanın gelişmişlik düzeyi, e) İş dünyasının gelişmişlik düzeyi. Çıktılar ise bilimsel ve yaratıcı çıktılar olmak üzere iki adettir. Çalışmanın kapsamında 125 adet ülke vardır. Bu ülkeler dünya

⁴ Kurumsal yapılanma veya kurumlara aktarılmak istenen şey; formal ve informal olmak üzere iki dayanağa sahiptir. Formal unsurlar arasında anayasa, kanunlar, kurallar bulunmaktadır. İnfomal unsurlar arasında ise davranış biçimleri, (mesleki) ahlak kuralları, gelenekler, adetler, alışkanlıklar, genel olarak kabul edilen düzen olarak ifade edilmektedir (www.seslisozluk.com).

nüfusunun %93'ünü, dünya GSYİH'sının ise %98'ini oluşturmaktadır (INSEAD, 2011).
125 ülke arasında Türkiye'nin yeri aşağıdaki tablolardan izlenebilir.

Tablo 3: Türkiye'nin Konumuna Ait Göstergeler

	Skor (0-100)	2011 Sıralaması (125 ülke)	Gelir Düzeyi	Gelir düzeyine göre sıralama (125 ülke)	Bölge	Bölge ülkeleri arasında sıralama (44 ülke)	2010 Sıralaması	2009 Sıralaması
Türkiye'nin Konumu	34.11	65	Orta üst gelir grubu ülkeler arasında	15	Doğu ve Merkezi Avrupa	35	67	51

Kaynak: INSEAD, 2011: Measuring Innovation Potential and Results: The Best Performing Economies, Soumitia Dutta and Daniela Benavante, INSEAD

Tablo 4: İnovasyon Girdi Alt Endeksi Sıralamaları

	Skor (0-100)	2011 Sıralaması (125 ülke)	Gelir Düzeyi	Gelir düzeyine göre sıralama	Bölge	Bölge ülkeleri arasında sıralama (44 ülke)
Türkiye'nin Konumu	37.96	80	Orta üst gelir grubu ülkeler arasında	24	Doğu ve Merkezi Avrupa	40

Kaynak: INSEAD, 2011: Measuring Innovation Potential and Results: The Best Performing Economies, Soumitia Dutta and Daniela Benavante, INSEAD

Tablo 5: İnovasyon Çıktı Alt Endeksi Sıralamaları

	Skor (0-100)	2011 Sıralaması (125 ülke)	Gelir Düzeyi	Gelir düzeyine göre sıralama	Bölge	Bölge ülkeleri arasında sıralama (44 ülke)
Türkiye'nin Konumu	30.2 5	53	Orta üst gelir grubu ülkeler arasında	10	Doğu ve Merkezi Avrupa	31

Kaynak: INSEAD, 2011: Measuring Innovation Potential and Results: The Best Performing Economies, Soumitra Dutta and Daniela Benavante, INSEAD

İnovasyon girdileri ile çıktıları arasındaki endeks değerinde sıralamaya bakıldığında çıktılarda Türkiye daha iyi sonuçlarla karşı karşıyadır. 125 ülke arasında girdilere göre 80. sıradayken, bilimsel ve yaratıcı çıktılar dikkate alındığında 125 ülke içinde 53. sırada yer alınmıştır. Daha alt detaylarda bir inceleme yapıldığında girdiler ve çıktılar bazında Türkiye'nin performans göstergeleriyle ilgili bilgiye aşağıdaki tablodan ulaşılabilir.

Tablo 6: Girdilere ve Çıktılara Göre Türkiye'nin Konumu

	GİRDİLER			
	Kurumlar	Politik Ortam	Düzenleyici Koşullar	İş Ortamı
125 ülke arasında konum	69	83	63	55
	İnsan Kaynakları ve Araştırma	Eğitim	Yüksek Öğrenim	Ar-Ge
125 ülke arasında konum	80	90	75	74

	Altyapı	Bilişim	Enerji	Genel Altyapı
125 ülke arasında konum	64	55	61	91
	Piyasa Gelişmişliği	Kredilere Ulaşım	Yatırımlar	Ticaret ve Rekabet
125 ülke arasında konum	72	95	50	60
	İş Dünyasının Gelişmişliği	Bilgi İşgücü	İnovasyon Bağlantıları	Bilimin İçselleştirilmesi
125 ülke arasında konum	90	61	106	103
	ÇIKTILAR			
	Bilimsel Çıktılar	Bilginin Oluşumu	Bilginin Etkisi	Bilginin Yayınımı
125 ülke arasında konum	90	45	106	92
	Yaratıcı Çıktılar	Yaratıcı Maddi Olmayan Varlıklar	Yaratıcı Mal ve Hizmetler	
125 ülke arasında konum	29	42	29	

Kaynak: INSEAD, 2011: Measuring Innovation Potential and Results: The Best Performing Economies, Soumitra Dutta and Daniela Benavante, INSEAD

Türkiye'nin konumuna bakıldığında; inovasyon bağlantıları, bilimin içselleştirilmesi, kredilere ulaşım, Girdiler bazında en düşük sıralamaya sahiptir. 125 ülke arasında Girdiler'i oluşturan kalemlerde iyi sıralamaya sahip alanlar ise; yatırımlar, iş ortamı ve bilişim başlıklarında görülmektedir. Çıktılarda ise Türkiye'nin 125 ülke arasında ilk 30'a

girdiği bileşen yaratıcı mal ve hizmetler iken, bilginin etkisi⁵ kaleminde 106. sırada konumlanmaktadır.

Küresel inovasyon endeksi ile ilgili olarak yapılan değerlendirmeye göre; ülkelerin gelir düzeyleri düştükçe, ülkelerin inovasyon performans sıralamaları da istikrarlı bir biçimde düşmektedir. Bir başka ifadeyle; ülkelerin gelir düzeyi arttırıkça, inovasyon endeksindeki sıralamada o ülkenin konumu yükselmektedir. Ortalama olarak yüksek gelire sahip olan ülkeler önemli bir farkla gelişmekte olan ülkeleri performans açısından geçmektedir. Ancak Türkiye'nin de aralarında bulunduğu gelişmekte olan ülkeler, kurumsal yapılanmalar ve yaratıcı çıktılar gibi bileşenlerde farkı kapatma yönünde hareket etmektedir.

3. The Economist Intelligence Unit (EIU) Dünyanın En Yenilikçi Ülkelerinin Sıralaması Çalışması ve Türkiye'nin Konumu

The Economist Intelligence Unit'in (EIU) en yenilikçi ekonomileri sıraladığı çalışmasının güncel sürümü 2009 yılına aittir. Toplam 82 ülke sıralama için inceleme altına alınmıştır (EIU, 2009). Sıralamada kullanılan metodolojiye göre Türkiye'nin konumu aşağıdaki tablolarda ortaya konmaktadır. Hesaplamada İnovasyon Performansı ve İnovasyonu Olanaklı Kılan Koşullar olmak üzere iki başlık altında değerlendirme yapılmaktadır.

Tablo 7: İnovasyon Performansına Göre Türkiye'nin Konumu

	Milyon Kişi Başına Düşen Patent Sayısı	İnovasyon Performansı Endeksi	82 Ülke Arasında Sıralama
Türkiye	0.554	5.42	52
Dünya Ortalaması		6.28	

Kaynak: Economist Intelligence Unit, A New Reality of the World's Most Innovative Countries, April 2009

⁵ Bilginin Etkisi bileşeninde üç alt bileşen mevcuttur. Bunlar; a. İşgücü başına GSYİH'nin % artışı, b. 15-64 yaş grubunda yer alan bin kişi başına yeni açılan işyerleri, c. GSYİH'nin yüzdesi olarak bilgisayar yazılım harcamaları şeklinde ifade edilmektedir.

Tablo 8: İnovasyonu Olanaklı Kılan Koşullar

	Doğrudan Girdi Endeksi	82 Ülke Arasında Sıralama	İnovasyon Çevresi Endeksi	82 Ülke Arasında Sıralama	Toplam İnovasyonu Olanaklı Kılan Koşullar Endeksi	82 Ülke Arasında Sıralama
Türkiye	4.75	56	5.26	60	4.88	59
Dünya Ortalaması	6.31		6.00		6.31	

Kaynak: Economist Intelligence Unit, A New Reality of the World's Most Innovative Countries, April 2009

Economist Intelligence Unit çalışmasında gelecek döneme ilişkin tahminleri ortaya koymaktadır. Bu verilere göre Türkiye'nin inovasyon performansına ilişkin tahmini değerleri aşağıdaki tablolarda bulmak mümkündür.

Tablo 9: 2009-2013 Dönemi için İnovasyon Performansına İlişkin Beklentiler

	Beklenen İnovasyon Performansı Endeksi	82 Ülke Arasında Sıralama	Gelecek 5 Yılda Beklenen Büyüme Oranı, %	Sıralamada Beklenen Değişim
Türkiye	5.81	51	7.3	1

Kaynak: Economist Intelligence Unit, A New Reality of the World's Most Innovative Countries, April 2009

Tablo 10: 2009-2013 Dönemi için İnovasyonu Mümkün Kılan Koşullara İlişkin Beklentiler

	Beklenen Doğrudan Girdiler Endeksi	82 Ülke Arasında Sıralama	Beklenen İnovasyon Çevresi Endeksi	82 Ülke Arasında Sıralama	Beklenen Toplam İnovasyonu Mümkün Kılan Koşullar Endeksi	82 Ülke Arasında Sıralama
Türkiye	5.19	55	6.15	51	5.43	54

Kaynak: Economist Intelligence Unit, A New Reality of the World's Most Innovative Countries, April 2009

Endeks bazında en yüksek değer Beklenen İnovasyon Çevresi Endeksi'nde alınırken, Beklenen Doğrudan Girdiler Endeksi diğer endeksler arasında daha düşük değer almıştır. Doğrudan Girdiler Endeksi; Ar-Ge'nin GSYİH içindeki payı, yerel araştırma altyapısının niteliği, işgücünün eğitim durumu, işgücünün teknik bilgisi/yetenekleri, bilişim teknolojileri ve iletişim altyapısının niteliği ve genişbant kullanımı kalemlerinden oluşmaktadır. Özetle endeks değerlerindeki sıralamada mevcut durum ile beklenen konum arasında bir farklılık beklenmemekte, Türkiye'nin 2009 yılındaki koşullar çerçevesinde yapılan hesaplamalara göre 2013 yılı sonuna kadar 1 sıra yükselmesi beklenmektedir.

4. Dünya Bankası Bilgi Ekonomisi Endeksi ve Türkiye'nin Konumu

Dünya Bankası Bilgi Ekonomisi Endeksi, bir ülkenin bilgi ekonomisine hangi düzeyde hazır olduğuna ilişkin ölçüm yapabilmek amacıyla geliştirilmiştir. Analiz için 148 adet yapısal ve niteliksel veri kullanılmakta, toplam 146 ülke için karşılaştırma olanağı sunulmaktadır. Aşağıdaki iki tablo inovasyona göre daha kapsamlı bir kavram olan bilgi ekonomisi bağlamında Türkiye'nin konumuna ilişkin fikir vermektedir.

Tablo 11: 2012 Bilgi Ekonomisi Endeksi Sıralamasında Türkiye'nin Yeri

	146 Ülke Arasında Türkiye'nin Yeri	Bilgi Ekonomisi Endeksi 2012	2000 Yılına Ait Sıralama	2000 Yılından Bugüne Değişim
Türkiye	69	5.16	62	-7

Kaynak: www.worldbank.org/kam

Bilgi ekonomisi endeksine göre Türkiye 2000 ile 2012 yılları arasında 7 sıra gerileyerek bir performans düşüşü oraya koymuştur.

Tablo 12: Bilgi Ekonomisi için Kullanılan Bazı Göstergeler ve Türkiye'nin Yeri

Endeks	Üst Orta Gelir Grubu Ülkeleri Arasında Türkiye'nin Aldığı Değer (1-10)	Türkiye ve Seçilmiş Bazı Ülkelerin Aldığı Değerler (nüfusa göre ağırlıklandırılmış) (1-10)					
		Türkiye	Bulgaristan	Brezilya	Romanya	Tayland	Şili
1. Bilgi Ekonomisi Endeksi (3,4,5,6 nolu kalemlerin ortalaması)	4.36	5.16	6.80	5.58	6.82	5.21	7.21
2. Bilgi Endeksi (4,5,6 nolu kalemlerin ortalaması)	3.68	4.81	6.61	6.05	6.63	5.25	6.61
3. Ekonomik Teşvikler ve Kurumsal Rejim	6.37	6.19	7.35	4.17	7.39	5.12	9.01
4. Eğitim	2.37	4.11	6.25	5.61	7.35	4.23	6.83
5. İnovasyon	5.35	5.83	6.04	6.31	6.14	5.95	6.93
6. Bilişim Teknolojileri	3.33	4.50	6.66	6.24	6.19	5.55	6.05

Kaynak: www.worldbank.org/kam

Yukarıdaki tabloda Türkiye'nin iki sütunda olduğu görülecektir. Bunlardan ilki, Dünya Bankası kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla sınıflandırmasına göre Türkiye'nin içinde bulunduğu grup arasında aldığı değerler, ikincisi ise nüfusa göre ağırlıklandırılarak tüm ülkelerin aldığı değerlerdir. Türkiye'nin kendi gelir grubu içindeki

diğer ülkelerle karşılaştırıldığında en iyi performans gösterdiği alanlar *ekonomik teşvikler* ve *kurumsal rejim* iken, 1 ile 10 arasında 2.37 ile en düşük not alınan konu *eğitimidir*. Ülkeler arasında detaylı bir karşılaştırma analizini www.worldbank.org/kam adresinden elde etmek mümkündür.

Sonuç:

Bu çalışmada, dikkate alınan 4 adet kaynağa göre, Türkiye'nin inovasyon alanında gösterdiği performansın, bu kaynaklar tarafından dikkate alınan ülkelerle karşılaştırıldığında kaçınıcı sırada konumlandığı bilgisi sunulmaktadır. Ayrıca her bir kurumun yaptığı çalışma hakkında daha ayrıntılı verilere ve değerlendirmelere ulaşmak mümkündür.

Çalışmada dünyada inovasyon performansını analiz eden ve ilgili literatürde daha sık kullanılan kaynakların bir bölümü mercek altına alınmıştır. Konu hakkında bir miktar daha detay vermek gerekirse; Dünya Ekonomik Forumu gibi genel rekabet düzeyini ölçen kurumların da inovasyon performansını analiz eden karşılaştırma verileri mevcuttur. Ancak bu kurumun genel rekabet düzeyini ortaya koyan endeks çalışmasını oluşturan 12 bileşen arasında inovasyon başlı başına bir bileşen olarak dikkate alınmaktadır.

Türkiye, dikkate alınan çalışmalarda ve karşılaştırılan ülkeler arasında inovasyon alanında en iyi performans ortaya koyan ülkelerden biri değildir. Ancak AB tarafından yapılan çalışmaya göre büyüme performansı yüksektir. Dikkate alınan 4 adet kaynakta Türkiye'nin inovasyon performansındaki yeri ile ilgili genel mutabakat takip eden cümle ile özetlenebilir: Türkiye, *Ar-Ge ve inovasyona verilen teşvikler, ulusal inovasyon sistemi içinde gereksinim duyulan kurumların varlığı* ve *bilimsel yayınlar* gibi kıstaslarda görece iyi performans sergilerken; inovasyon yapabilmek için *yetkin insan kaynağı*, bu kıstasa bağlı olarak daha kapsayıcı bir kıstas olarak dikkate alınabilecek *genel eğitim sistemi* ve *fikri mülkiyet hakları* alanları, Türkiye'nin geliştirmesi gereken başlıklar arasında gösterilmektedir.

Kaynaklar:

EU, 2012: EU Innovation Union Scoreboard 2011, European Commission 2012

EIU, 2009: Economist Intelligence Unit, A New Reality of the World's Most Innovative Countries, April 2009

INSEAD, 2011: Measuring Innovation Potential and Results: The Best Performing Economies, Soumitia Dutta and Daniela Benavante, INSEAD

Web Kaynakları

www.worldbank.org/kam, World Bank Knowledge Economy Index